

מתי אלמד לבחור נכון

אליעד אברוך
שליח לשעבר (אטלנטה, תשס"ח)

לעילוי נשמת סבי חנינא בן משה וחנה גולדה אברוך ז"ל נלב"ע בערב שבת ראה ה'תשס"ג

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם:" (דברים, י"א, כ"ו-כ"ח)

בפסוקים אלה מציג משה רבינו מול עם ישראל את אחת העקרונות הגדולים ביותר בחייו של האדם המאמין- דילמת הבחירה החופשית. בכל אדם בכל צעד ושעל בו הולך האדם הוא שואל את עצמו: לאן למעשה עלי ללכת? מהי הדרך הנכונה לניהול חיי? מהו הצעד שיוביל אותי אל המקומות הטובים? בחייו של האדם המאמין תתווסף תמיד, במודע או שלא במודע, השאלה האם אני מעוניין ללכת בדרך המופיעה בתורה? האם אני אכן הולך בדרך הסלולה לעם ישראל מאז מעמד הר סיני? על-מנת לענות על שאלה זו, נספר אגדה המופיעה במדרש תנחומא:

היה היה זקן שישב בצומת דרכים בין שתי דרכים: האחת מתחילה במעבר בין קוצים אך הופכת למישור והשנייה מתחילה במישור אך בהמשך הופכת לשדה קוצים. ישב לו הזקן בצומת והתריע בפני ההולכים: לכו בדרך הקוצים שהרי בסופה תלכו בדרך המישורית והנעימה. ואכן, ההולכים בדרך הקוצים סבלו מעט בהתחלה אך בהמשך הלכו בדרך סלולה ומגיעים לדרכם. האחרים, התחילו בהליכה נוחה אך בסופו של דבר נתקעו בשדה הקוצים ונכשלו בדרכם.

שלושת הפסוקים הפותחים את פרשת ראה העסיקו ומעסיקים את פרשני התורה ודרשניה לאורך כל הדורות. אחד מהם הוא הספורנו המסביר את מהותם של הברכה והקללה:

"... הם שני הקצוות כי הברכה היא הצלחה יותר מן המספיק, על דרך היותר טוב, והקללה היא מאירה מחסרת שלא יושג המספיק, ושניהם לפניכם להשיג כפי מה שתבחרו."

מסביר לנו הספורנו, כי הברכה והקללה הם שני קצוות. אדם יכול להוביל את חייו אל המקום הכי טוב שיכול להיות או אל מקום של חוסר הצלחה. בין שניהם, הוא גם יכול להשאיר את חייו ב"מצב אפס", מקום סטטי של חוסר תנועה וחמור מכך, חוסר שאיפה לנוע. האדם שפגש את הזקן בצומת הדרכים יכול להקשיב לו, יכול שלא להקשיב לו ויכול גם להחליט לשבת עם הזקן בצומת הדרכים ולבהות ללא ניע במסלולים העומדים מולו.

בפרידה מן הנפטר בבית הקברות, נוהגים אנשי החברא קדישא לקרוא את דבריו של עקביא בן מהללאל בפרקי אבות (פרק ג', משנה א'): "... דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דיו וחשבון..." אומר על כך השפת אמת: "יש לומר... לידע תמיד מאין בא ולאן הולך שאדם צריך מהלך כנודע ... ושיראה אם הליכתו כפי החשבון..." דווקא ברגעים של סיכום חיי של אדם, אנו זוכרים כי ההחלטה לאן ילכו חייו של האדם היא אך ורק בידיו ועליו לחשוב תמיד מה הוא עומד לעשות ומה יהיו ההשלכות של מעשיו. ישנה ברכה, ישנה קללה, אך בסופו של דבר אנו תמיד חוזרים אל המילה הפותחת את הפרשה- "ראה". אתה, האדם, ראה מה עומד לפניך והחלט מה יהיה השלב הבא שלך- אל הברכה או אל הקללה. הקב"ה אומר לך "ראה" אך לא אומר לך "עשה"- שלב זה הוא כבר בידיים שלך.

במוצאי השבת הקרובה נפתח את חודש האלול- חודש בו נסכם את שנת תשפ"א ונחשוב לאן מועדות פנינו בשנת תשפ"ב הבאה עלינו לטובה. נישא תפילה כי נזכה לראות ולבחור בדרך של ברכה וטוב. "למה תשקלו כסף בלוא לחם, ויגיעכם בלוא לשבעה, שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם:" (ישעיהו, נ"ה, ב'. הפטרת פרשת ראה)

לתגובות: eliadavruch@gmail.com